

หน้า 4

'สรงน้ำพระ' สงกรานต์
สิริมงคลรับปีใหม่ไทย

'สรงน้ำพระ' สิริมงคล รับปีใหม่ไทย 'สงกรานต์'

★เดลินิวส์★
วาไรตี้

ประเพณีสงกรานต์ของไทยที่สะท้อนความอบอุ่น เอื้ออาทร แสดงถึงความกตัญญู ใช้น้ำเป็นสื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรี "สงกรานต์" ช่วงเวลาสำคัญนี้ยังแสดงถึงความเคารพระลึกถึงผู้สูงอายุ ผู้อาวุโสโดยมีวันครอบครัวและวันผู้สูงอายุพร้อม...

ประเพณีสงกรานต์ ถือเป็นประเพณีวันขึ้นปีใหม่ของไทย ปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่โบราณ โดยการเริ่มต้นปีใหม่เพื่อความเป็นสิริมงคล จะเริ่มต้นทำสิ่งที่ดีงามสิ่งดี ๆ สำหรับเทศกาลสงกรานต์ กิจกรรมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา นับแต่รุ่งเช้าทำบุญตักบาตรถวายภัตตาหาร อุทิศส่วนกุศลแก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับ ฟังเทศน์ฟังธรรม สรงน้ำพระพุทธรูป ทั้งรดน้ำขอพรผู้ใหญ่ โดยน้ำสื่อแสดงถึงความสมบูรณ์ ความร่มเย็น แสดงถึงความเอื้ออาทร ระลึกถึง

การสรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้ใหญ่ ในบรรยากาศของเทศกาล

สงกรานต์ยังชวนนึกถึงความหอมของน้ำอบ น้ำปรุง รวมถึงกลิ่นสายของดอกไม้และความหมายมงคลของดอกไม้ ทั้งนี้ อาจารย์จักรพันธ์

รูปงาม หัวหน้าสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
ศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ให้ความรู้ไต่เต้าการจัดดอกไม้ นวดอกไม้มา
ใช้ประโยชน์สงกรานต์ว่า ในช่วงสงกรานต์
ของทุกปี นอกเหนือจากการทำบุญตักบาตร
รดน้ำขอพรผู้ใหญ่ การสงน้ำพระได้ถือ
ปฏิบัติกันมาเพื่อความเป็นสิริมงคล

แต่ก่อนจะทำการสงน้ำพระ ถ้าสง
น้ำพระพุทธรูปที่บ้านคงต้องจัดเตรียม
อุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผ้า ฟองน้ำ
สำหรับทำความสะอาด ชื่นน้ำสำหรับผสม
น้ำอบ น้ำปรุง ทั้งจัดเตรียมดอกไม้กลิ่นหอม
ดอกไม้มงคล เช่น ดอกกล้วย มะลิ กุหลาบ
ดาวเรืองและอาจมีใบไม้ที่มีกลิ่นหอมอย่าง
ใบเตย ฯลฯ ทั้งเตรียมโต๊ะ สำหรับประดิษฐาน
พระพุทธรูปชั่วคราว เตรียมสถานที่ก่อนใน
เบื้องต้น

“หลังจากทำความสะอาดพระพุทธรูป อัญเชิญพระพุทธรูป นำมาใช้ในการรดน้ำขอพรผู้ใหญ่ นำมาร้อยมาลัย ถวายพระ นำไปไหว้ ไปที่โต๊ะ โดยอาจตกแต่งโต๊ะที่จะสงน้ำพระด้วยดอกไม้ ใช้ดอก พ่อ แม่ มอบให้ญาติผู้ใหญ่ที่เคารพ โดยดอกไม้เด่นที่นิยมคือ มะลิ กล้ายไม้ ดอกบัว ดอกไม้ที่มีลักษณะก้านยาวนำมาจัดแต่งส่วนของ รวมถึงดอกไม้ต่าง ๆ ที่กล่าวมา

ฐานพระพุทธรูป จากนั้นนำน้ำที่เตรียมซึ่งมีดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม มี น้ำลอยดอกไม้ น้ำอบดอกไม้สด ส่วนนี้สามารถทำใช้เองได้ ความหมายมงคล หรือนำดอกไม้ที่ปลูกในบ้านมาสงน้ำพระ รวม โดยนำดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม อย่างเช่น ดอกมะลิ ดอกกระดังงา พิกุล ถึงเตรียมพวงมาลัย น้ำอบ ให้พร้อมสำหรับการสงน้ำพระ” กุหลาบมอญ จำปี จำปา ชำมะนาด สายหยุด ฯลฯ ถ้าเป็นดอกไม้หอม ที่ปลูกเอง ปลูกอยู่ในรอบรั้วบ้านก็เป็นสิ่งที่ดี ดอกไม้ที่ได้รับความนิยม ทั้ง ได้ใช้ประโยชน์จากดอกไม้ที่ปลูกเอง ปลอดภัย แต่หากซื้อ เลือกจาก นอกจากใช้ในการสงน้ำพระ นับแต่การเตรียมน้ำอบ น้ำปรุง ยัง แหล่งปลูกที่มีความมั่นใจ

“น้ำสื่อความสมบูรณ์ ความร่มเย็น เอื้ออาทร”

อาจารย์จักรพันธ์ เล่าอีกว่า ในวิธีการทำ หลังจากได้ดอกไม้สด นำมาล้างให้สะอาด จากนั้นเด็ด เฉพาะกลีบดอกมาใช้ โดยเลือกกลีบที่สมบูรณ์ ไม่มีรอยแมลงหรือหนอนเจาะ ถ้าเป็นกลีบดอกไม้ที่มีขนาดใหญ่ให้อีกตามยาวเป็นชิ้นเล็ก ๆ จากนั้นนำไปใส่ในภาชนะเคลือบหรือฟอยเบรามีค ใส่ น้ำสะอาดลงไป ปิดฝาไว้หนึ่งคืน

จากนั้นกรองดอกไม้ออกแล้วนำดอกไม้มาเปลี่ยนใหม่ ทำเช่นนี้ติดต่อกันประมาณสามวัน ก็ได้น้ำอบดอกไม้สดที่พร้อมนำมาสร้างน้ำพระ หรือนำมารดน้ำขอพรผู้ใหญ่ที่เคารพ ทั้งนี้ การเลือกดอกไม้ที่จะนำมาใช้ ต้องรู้จัก และเข้าใจลักษณะของดอกไม้ อย่างเช่นการบานของดอกไม้

บางชนิดบานตอนเช้ามีด ให้กลิ่นหอม อย่าง ดอกพิกุล ดอกสารภี ดอกจำปา ดอกสายหยุด ฯลฯ ควรเก็บตอนเช้ามีด

ขณะที่บางชนิดดอกไม้บานตอนเย็น อย่างเช่น ดอกมะลิ ดอกพุดซ้อน ดอก ลำดวน ฯลฯ มีกลิ่นหอมตอนเย็นก็ให้เก็บ ตอนเย็น อีกทั้งมีดอกไม้ที่บ้านตอนค่ำ ประมาณช่วงหนึ่งทุ่ม เช่น ดอกกระดังงา ดอกชามะนาศ ฯลฯ ก็ต้องรู้เวลา และเมื่อนำดอกไม้มาใช้ เมื่อดอกไม้หมดกลิ่นให้รีบนำออกก่อนที่จะดอกไม้จะช้ำ จากที่กล่าวถ้ามียอดไม้ที่ปลูกไว้เองก็จะสามารถเก็บนำมาใช้ในเวลาที่ต้องการ แต่หากเป็นการซื้อ ควรเลือกซื้อตอนเช้า โดยดอกไม้ยังคงความสด ฯลฯ เป็นอีกส่วนหนึ่งในวิธีการทำ น้ำอบดอกไม้สดที่สามารถทำได้เอง

ในความหมายของดอกไม้ที่นำมาใช้

ในน้ำลอยดอกไม้ นำมาสร้างน้ำพระ นำมารดน้ำขอพรผู้ใหญ่ อย่าง ดอกมะลิ ดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม มีข้อมูลบอกเล่าถึงความสดชื่น ดอกกุหลาบ นอกจากมีกลิ่นหอมยังมีความนัย ความหมาย ถึงชีวิตที่ราบรื่น ไร้อุปสรรค หรือ ดอกดาวเรือง ด้วยชื่อที่เป็นมงคล สีเหลืองทองของดอกไม้ยังสื่อถึงความรุ่งเรือง เป็นต้น เป็นการรวมความหมายมงคล ทั้งมีกลิ่นหอม แต่แท้จริงน่าจะเป็นเรื่องของกลิ่นหอมของดอกไม้ น้ำอบ น้ำปรุงที่เตรียมไว้ โดยช่วงหน้าร้อนช่วยลดคลายร้อนได้ดี

ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ งานดอกไม้ที่เกี่ยวข้องยังได้เห็นจาก พวงมาลัย โดยดอกมะลิ จำปา จำปี นำมาร้อยมาลัยให้บูชาพระ อีกทั้งสามารถประยุกต์ดอกไม้ในท้องถิ่นในครอบครัวบ้าน นำมาร้อยมาลัยได้ อย่างเช่น ดาวเรือง ดอกบานไม่รู้โรย หรือ ดอกคูณ ซึ่งช่วงฤดูร้อนเวลานี้ ดอกคูณออกดอกสวยงาม สามารถนำกลีบดอกมาร้อยมาลัย พับจับกลีบดอกร้อยมาลัยชีกได้ ทั้งนี้อาจารย์จักรพันธ์ให้มุมมอง ให้โอเคเดียวเล่าเรื่องดอกไม้ในเทศกาลสงกรานต์

เพิ่มอีกว่า ดอกไม้ที่นำมาถวายพระหรือนำมาตกแต่งฐานพระยังสามารถทำได้ในรูปแบบง่าย ๆ อย่างเช่น ใช้ดอกกรัก ดอกบานไม่รู้โรย ใ้มะลิเสียบทางมะพร้าว ปักใส่แฉกกัน ประดับแต่งทั้งพระหลัง สร้างน้ำพระ ซึ่งให้ความสวยงาม และอยู่ได้นานหลายวัน

นอกจากนี้ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ทางภาคเหนือ ดอกไม้ที่นำมาไหว้พระเป็นเครื่องสักการบูชาจะจัดทำเป็นกรวยดอกไม้เรียกว่า สวยดอก นำใบตองมาม้วนเป็นกรวย พับจับจีบประดับตกแต่ง ปากกรวยดอกไม้ นำดอกไม้ที่มีความหมายมงคล ดอกไม้ที่มีในท้องถิ่น ดอกพุทธรักษา บานไม่รู้โรย หรือช่วงนี้ทางภาคเหนือ ดอกเอื้องผึ้ง กำลังบาน นำมาจัดใส่พาน ไหว้พระ หรือในพิธีรดน้ำดำหัว สามารถทำกรวยดอกไม้ นำไปไหว้ผู้ใหญ่ เช่นเดียวกับ ใบตอง นำมาจัดทำเป็นกระถองฐานพระพุทธรูป หรือนำมาใส่ดอกไม้ ใช้ดอกไม้ที่มีในท้องถิ่นมาตกแต่ง โดยช่วงหน้าร้อนมีสีสันสวยของดอกไม้หลายชนิด เพิ่มความสดชื่นให้กับฤดูกาลและเทศกาล

อีกส่วนหนึ่งของเรื่องราวจากดอกไม้ร่วมบอกเล่าความงดงามประเพณีสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ของไทย.

♦ พงษ์พรรณ บุญเลิศ ♦